

JAUNAIS CĒĻŠ

AGROFIRMAS «KRASNII OKTJABRJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

SES DIEN,
1987.
20.
JUNIJS
N. 8.

Cena 2 kap.

VASARA LIEK DOMĀT

Pilnā sparā rit vasara. Bet ir ļoti ipatnēja: auksta un lie-taina. Tāds laiks kā pēc pasūtījuma nezālēm un kaitēkļiem, kultūraugu slimībām, toties zemes kopējiem, mehanizatoriem, grūti sniegt palidzību graudau-gu, rušināmkultūru un citiem laukiem.

Tomēr, ka nav saules dienu, laiks negaida. Tas nemitigi ripo uz priekšu. Ziemāji savāpoju-si, ari vasarajī, vietam treknākie lietum pat pieplacināti pie zemes, rapsis pabeidzis zie-dēšanas laiku, kad visa apkārtne smaržoja pēc medus, tā lauku koši dzeltenā krāsa nobāl. Die-na pēc dienas tuvina bridi, kad plaši būs jāver durvis ražai. Šī gada klimatiskie apstākļi pada-rijuši bažīgus zemkopju: ja ne-paspēsi kā nākas apkopt un no-sargāt sējumus, apcirkni nebūs tik pilni, rudeni ari nebūs vieglī jūtas drošāk, jo sanemtas papil-dus jaudas, ražīgāka tehnika. Tieki gādāt, lai laikā un efekti-vi varētu pārstrādāt iekūlumu. Tomēr raža vēl ir jāizaudzē.

Atbildīgs šīs celiens ir agro-nomiskajam dienestam, augu aizsardzības speciālistiem. Vī-niem ir jādara viss, lai, par spīti grūtībām, iegūtu plānoto ražu. Graudaugu un citos laukos ap-

stākli mainīs bieži un krasī, jā-rēķinās pat ar katru stundu, ne-vis dienu, pareizi un laikā jā-veic visi agrotehniskie pasāku-mi, panākot, lai tie dotu mak-simālu efektu.

Vienlaicīgi jādomā par nāka-mā gada ražām, jo tūlīt pēc sē-jas pabeigšanas iesākti darbi pa-puvju uzturēšanā kārtībā. Tām visnotal jābūt mēlnām, nevis zaļām, ieagušām nezālēs.

Ne velti laukus deve par ag-roonomu un mehanizatoru darba spoguļiem, bet tie nedrīkst būt greizi. Raža ir visu kopīgā lie-ta. Laika apstākļi brīdinā, ka rudeni nebūs vieglāk. Vasara liek domāt, kā galvenajā darbā — ražas novākšanā — būs jā-strāda dūsgī, lai visu, kas iz-audzēts, savāktu un saglabātu. Šogad ari agrofirmas strādnie-ki uznēmušies veikt ievērojamu darbu rudens darbu. Piemēram, līnu fabrikas kolektīvs savās saistībās apnēmās novākt, sag-a-tavot pārstrādei produkciju no 75 hektāriem. Jau tagad dzīli un pamatīgi jāizdomā, kā tas tiks izdarīts praktiski.

Soruden droši vien ļoti daudz darba būs kalšu saimniecībai. Jārēķinās ne tikai ar to, ka tās jaudas saimniecībā palielināju-sās, bet ari jācel visu kopīgais darba ražīgums, reizē neaiz-mirstot par enerģētisko resursu taupīšanu. Latvijas Lauksaim-niecības akadēmijas speciālisti izrēķinājuši, ka, palielinot kal-

šu caurlaides spējas, tas ir, ja-digumu, vienas tonnas graudu ižķāvēšanai pietiek ar 7,34 kilo-gramiem kurtuvju degvielas un 4,38 kilovatstundām elektro-enerģijas. Bet republikā pērn patēriņš vidēji trīs reizes vairāk. Ceturto un pat lielāku daļu no darba ražīguma zaudē tā-lab, ka kaltes nereti darbina virknē, nevis paralēli, turklāt ari iekūlumu bieži pārkarsē. Launumu nodara tas, ka bieži vien nepieciešama ir graudu pirmāpstrādes mašīnu jauda, vai ari gatavošanas steigā dar-bam tās nav bijušas pamatīgi sa-kārtotas, tādēļ bieži lūst un stāv dīkā. Zinātnieki iesaka šķirt graudus pēc tirības un mitruma kondīcijas, lai ari agronomiem tas radītu papildus nodarboša-nos. Toties kombaini drūvās va-rēs strādāt raitāk.

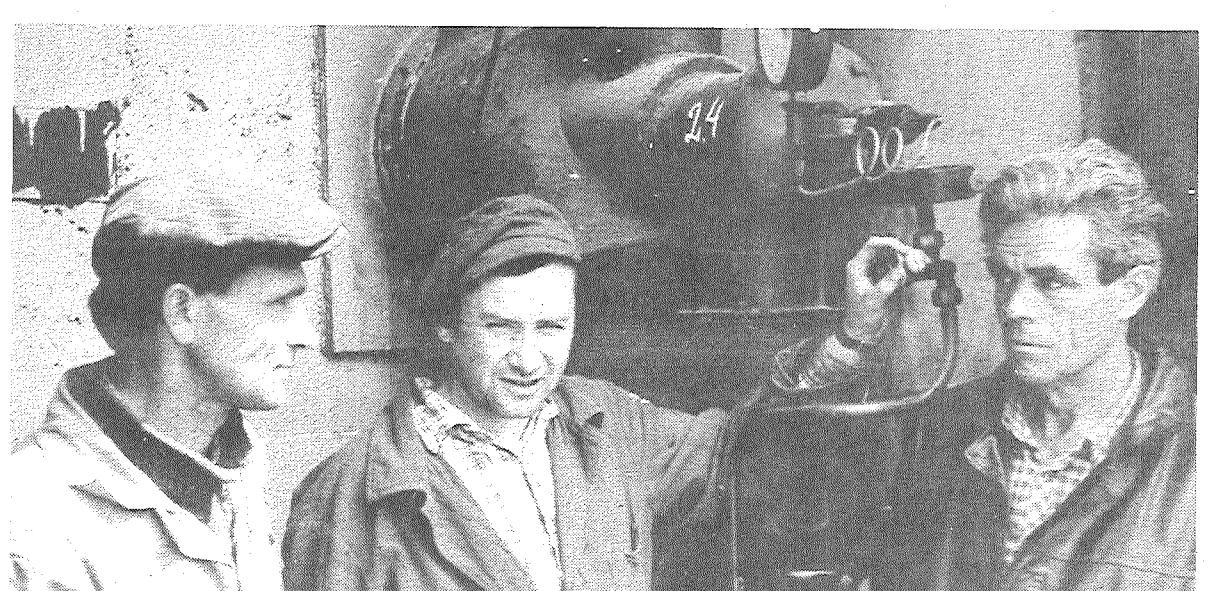
Jau šodien pat nepieciešams rūpīgi pārlūkot visu tehnisko un tehnoloģisko graudu pirmāpstrādes sistēmu, atrast un no-vērst tās vājās vietas. Mūsu pa-šu un citu pirmārindas saimnie-cību pieredze rāda, ka ari ek-stremālos apstākļos ar stratē-giskiem un taktiskiem panē-mieniem var ietaupīt 20 un pat 30 procentus kurināmā, ja dar-bam gatavojas laikus un kā pienā-kas. Pat tāds «sīkums», kā deg-vielas padeves spraugu sakār-tošana un normalizēšana dod ietaupījumu. Jāieved stingra degvielu izlietojuma kontrole.

Zemkopjiem jau nekad nav bijis viegli izaudzēt un novākt ražu, tomēr ir visai sarežģīti ap-stākļi. Tie prasa vēl un vēlreiz visu pārdomāt.

Zaļajā plaujā



Lopkopības fermu skate



Sogad lopkopības fermu ska-tes rajona agrorūpnieciskā ap-vienība iecerējusi mazliet savā-dāk, atkāpjoties no agrāko ga-du tradīcijas. Konkursa devīze veltīta labākās saimniecības noskaidrošanai, noslēdot ziemō-šanu, uzsākot un pareizi organi-zējot ganību periodu, tas sada-līts divās kārtās. Pirmā, norite-ja jūnija 1 pusē, otrā paredzēta uz augusta 1 pusē. Tagad maksimā-lais punktu skaits bija noteikts 80. atlikušie 20 atstāti uz au-gustu. Par šādu sistēmu mums nebūtu iebildumu, jo pie kulti-vēto ganību kopšanas un izman-tošanas jautājumiem, fermu ter-i toriju stāvokļa vērts atgriezties ari vasaras nogalē.

Taču mēs nevaram piekrist, ka RARA speciālisti vairāk pun-ktu — 20 — dod par ganību stāvokli tagad, kad to izmant-ošana tikkō sākuses, bet mazāk — tikai pusē, tā stāvokļa rak-

stušanai, kāds saimniecības sasniegts, gatavojoties šim cē-lienam. Piemēram, par maksimā-lo izslaukumu piena no govs diennaktī pieņemti 12 kilogrami, par katru kāpinājuma kilogra-mu — 0,25 balles, bet kopā — trīs. Sajā ūsaurājā un īsajā Po-krusta gultā mūsu saimniecība ar vidējo izslaukumu 18,5 kilo-grami nekādi neiekļaujas. Vai ar tādām pietīcīgām prasībām netiek nodarīts jaunums, kad lopkopēji netiek mudināti strā-dāt labāk?

Vēl viena iebilde — govju skaits pieauguma noteikšana. salīdzinot ganību sākumu ar ga-da sākumu. Mūsu saimniecībā šis rādītās procentuāli būs maz, jo liels govju skaits, kaut ari būtu ierīkojuši veselu jaunu fer-mu. Sovasar ganāmpulks pa-lielināts par 23 goviem. Toties citām saimniecībām, kur maz (Nobeigums 3. lpp.)

Kad plāvās uzziedējušas zā-les, sākas zaļā plauja — lop-barības sagāde. Aukstais pavasaris mazliet sabremzēja zāļu augša-nu, toties pēdējā laikā pēc sil-tajiem lietiem tās sanēmušās. Lopbarības sagādes cēlienam saimniecībā izveidotas divas teh-

noloģiskās vienības.

Zaļā plauja jau sākusies — tiek piegādāta zāle vitaminiem bagāto granulu ražošanai. Sis cehs, ko vada pieredzējušais speciālists Juris Aukšmuksts, pīr-mais sāk darbu.

Attēlo: noliktavu vadītājs

Zinovijs Tumašovs apmierināts — viņa saimniecība ir gatava uzmērt zaļas granulas, tāpat laikā būs sakārtota ari labības straumes uzmēšanai; zāles mil-tu agregātu operatori Kārlis Cat-lakšs, Andrejs Baikovs un Ni-fantijs Čvetkovs.



Produkcija eksportam

Droši vien visi ir dzirdējuši mīku par liniem: «Āda — nau-da, galva — nauda, kaulus su-ni neēd». Ja nu seniem laikiem, tātad, bijis pieņemts augstā vērtēt linu šķiedru un šķeles, bet spaļi, tie linu kauli, palika pāri. Ja nu kādreiz, būvējot māju vai kādu citu ēku, tāka izmanto-ti par siltumu aizturošu mate-riālu kopā ar pakulām.

Mūsu dienās spaļiem ir īpaša no-zīme — izgudrotas preses, kas tos pārvērš izturīgas un vieglās plātnēs, ko lielo mēbelu ražo-sana. Pirms kādiem gadiem piecpadsmit ari Preiļu linu fabrika, tāpat kā daudzas citas, iegādājās spaļu presi. Tos sapresēja ap puscentneru smagās kipas un sūtīja prom uz ārzemēm — Belģiju vai citām valstīm. Iz-rādījās, ka ari kauli ir nauda — no šīs eksporta produkcijas fabrika guva prāvus ienākumus. Tad kādu laiku spaļu presē-

šana tika pārtraukta. Lai tle ne-ietu zudumā, sādedzināja, bet siltumu izmantoja cehu siltum-apgāde un tehnoloģisko proce-su nodrošināšanā. Tā tas turpi-nājis ilgus gadus. Taču spaļu sādedzināšana ir dārgs prieks. daudz lētāk izmantot ogles. Un sāgod no jauna sāka darboties prese, krājas gatavo kipu kau-dze. Tagad viena no adresēm, kurp tās tiks nosūtītas, ir Un-gārijas Tautas Republika.

Spaļu presēšanā strādā četri cilvēki. Viens mainīga ir prese-tājs Vladimirs Ilarionovs un ki-pu apšuveja Aleksandra Mikiti-na, otrajā strādā Fjodors Stro-gonovs un Feodora Orlova.

Sogad līdz jūlijā beigām jā-būt saprēstām 800 tonnām, jo uz to laiku pieteikti vagoni, ar ko transportēt pasūtījām.

Attēlo: strādā presētājs Fjodors Strogonovs un apsūvēja Feodora Orlova.



NEVIENS NAV AIZMIRSTS, NEKAS NAV AIZMIRSTS

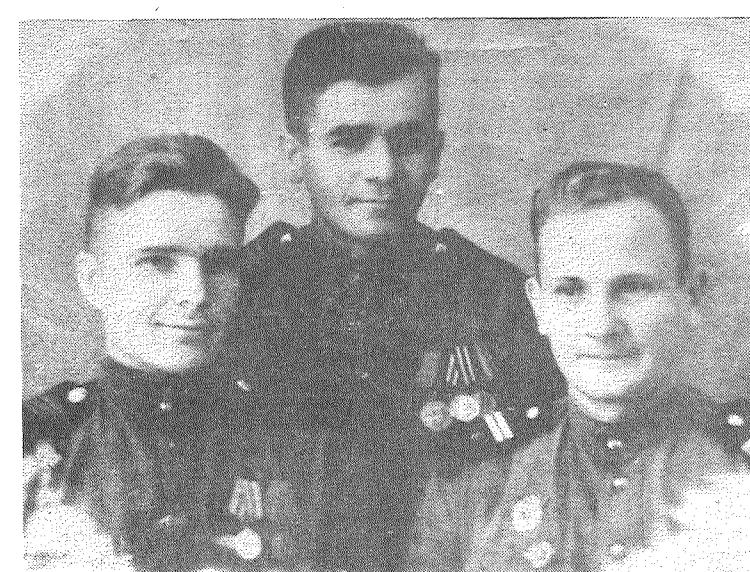
Pirms 46. gadiem, 1941. gada 22. jūnijā sakās visasīnākais un nezelīgakais no kariem — Lielais Tēvijas, ko mūsu zemei uzspieda fašistiskā Vācija. Kara viesatos gāja bojā vairak par 20 miljoniem padomju cilvēku. Sālēdējusas ap Komunistisko partiju, padomju tauta un tās armija uzvarēja.

Uzvaras salūts Portarturā

Uzņemumos, saimnieci bās, organizācijas ir stendi, velti ti Lielā Tēvijas kara dalībniekiem. Tāds ir arī linu fabrikā. Lielākā daļa no cilvēkiem, kuru portreti redzami, jau aizgājuši pensijā, bet Aleksandrs Fedorenko vēl strādā. Kara sākumā viņš dzī voja Idrīcas rajona Skorohodovskas ciema Lapešku sādžā. Okupācijas gados cīnījās Aļenkina partizānu vienībā, kas ietilpa Kaliningradas IV brigādē. Fašisti nogalināja tīs viņa māsas.

Pēc tām, kad Sarkanās Armijas daļas sasniedza Idrīcas apkaimi, kopā ar citiem partizāniem Aleksandram devās uz fronti. Kara ceļi viņu aizveda līdz Portarturai. Tur arī sveica uzvaras salūtu. Mājas atgriezās tad, kad bija kapitulējusi imperiālistiskā Japāna. Pēc kara apmetās uz dzīvi Prejos.

Attēlos: tagad linu fabrikā rit remonts un atslēdzniekiem Aleksandram Fedorenko kopā ar biedriem darba daudz. Viņš strādā apzinīgi, kā tas pieklājas kara veterānam, ar savu paraugu aizrauji citus biedrus; 1952. gadā Kaļiņgradā, šajā foto-



reprodukciā A. Fedorenko (pa kreisi) redzams ar biedriem seržantu Andreju Maksimovu

un jaunāko seržantu Antonu Pastaru (dzīvo kolhozā «Sarkanā ausma»).

FRONTINIEKU

Palūdzu, lai abi frontinieki — dzī vesbiedri Leonī da un Fjodors Vinokurovi — fotoaparāta priekšā papozē ar visiem ordeņiem un medaļām. Kamēr viņi uzgerba svārkus, pie — kuriem glabājas šīs varonības zīmes, man bija dota iepēja iepazīties ar pateicībām, sašutām grāmatiņā, ko 120-milimetrīgo mīnmetēju pulku sakaru nodajas komandierim Fjodoram Vinokurovam izsniegusi komandieri. Pilsētu un apdzīvoto vietu nosaukumi kā kilometru stabi novelk karavīra cīņu celu pa Eiropu: Hollabrunē un Floridsdorfa pie Donavas, Vīne un Komara, Vertešedša pie Budapeštas, Belgrada, Sumena Bulgārijā, Konstanca un Benderi...

Bet karot viņš sācis no Odesas. Dzimtā puse pie Opočkas, Grūzijā. Dienēja armijā un, kad bez kara pieteikšanas Padomju zemē ielauzas fašisti, mācījās jaunāko komandieru skolā. Kaut kur Ziemeļkaukāzā varēja krustoties arī ar Leonī das ceļiem. Bet tur viņiem nebija lemts sastapties. Vitebskas meiteņu evakuācijā nonāca Penzas apgabalā. Karoja Ziemeļkaukāzā un vēlāk Leiningradas frontē. Viņas militārā specialitāte — radāriekārtu operatore. Pēc Uzvaras salūtu atbrauca uz Preiļiem, kur dzīvoja māte ar māsu. Drīz pie kāda pilsētnieka tagadējā Brīvības ielā atrada dzī-

vokli. Tas bija pirms 35 gadiem — tā arī palikusi dzīvot šajā mājā. Bijusais īpašnieks jau aizgājis aizsaulē, māja ir komunāla — divi dzīvokļi. Kā kara veterānu ģimenei viņiem piedāvājuši plāšāku un modernāku dzīvokli, bet viņi paliekuši uz vietas, jo te jau pierasti. Līdzās iestādīts un izaudzēts augļu dārzs. Te tik daudz kas ieguldīts, tik atmiņu — vai to visu var paņemt līdz uz jauno mītni?

Šī mājā viņi arī svinēja kāzas ar Fjodoru. Tas arī palicis aiz vairāk nekā trim gadu desmitiem. Klāt pie abu kauju ordeņiem un medaļām nākuši miera laiku apbalvojumi.

Fjodors Vinokurovs vēl arī tagad iegriežas savā pēdējā darba vietā — linu fabrikā, jo tur nevar iztikt bez viņa prasmes metināšanā. Ja pats neaiziet, tad pazvana un paacina. Šo speciālitati viņš apguva patstāvīgi un lieliski ievingrinājis roku. Pēc kara bija komandēts darbā uz iekšlietu nodaļu. Leonī da ilgus gados pirms pensijas strādājusi par grāmatvedi kinodirekcijā. Vēl tajos laikos, kad nebija uzcelts šīs modernais kinoteātris un kad filmas skatīties gājām uz veco ēku, kas tagad ir neliela daļa no sporta skolas, ko būvē. Bet arī pensijā viņai negribas sēdēt mājās. Līdzās



vairākiem sabiedriskajiem pienākumiem sirdīj tuvāks šķiet darbs par pilsētas izpildkomitejas kara un darba veterānu padomes priekšsēdētāju. Viņa ar lepnumu stāsta, ka savākusi zīnas par visiem bijušajiem frontiniekiem,

par darba veterāniem, ka pat no kara komisariāta prasot datus, ja gribot, ko vairāk uzzināt par tā vai cita veterāna kauju nevar — ir jābūt kopā ar cilvēkiem.

Frontinieku ģimene joprojām ir dzīves vissvarīgāko notikumu pašā murskulī. Savādāk viņi nevar — ir jābūt kopā ar cilvēkiem.

Attēlā: Fjodors un Leonīda Vinokurovi Antons RĀCĀNS.

FAKTU VALODĀ

rietumu frontē — tā deva dienvidrietumos un pārrāva mūsu aizsardzības līniju. Hitlerieši bija izstrādājuši dezinformācijas plānu «Kremlis» un tas lielā mērā viņiem izdevās. Tāpat kā izplatīt dezinformāciju, ka Tuhačevskis, Jakirs, Uborevičs ir nodevejī.

Kara laikā visiem karojosuļiem tika izvirzīta prasība: ja esī nokļuvi bezceri gāstāvokli, tad jāizvēlas nāve, nevis gūsts.

Krist gūstā bija vislielākais ne gods, pret tim, kas pabijuši gūstā, izturējās ar lielu neuzticību. Un tomēr bija tā, ka ielenkumā nokļuva veselas armijas.

1942. gada 28. jūlijā tika izdots Augstākā Virspavēlnieka

ielenktais armijās, pie kritušajiem jāpieskaita arī daudzē no tiem, par kuriem tika saņemtas ziņas, kā padušušiem bez vēsts. Pēc Nirnbergas prāvas materiāliem redzams, ka tīkai okupētajā padomju teritorijā bojā gājuši 9 miljoni 987 tūkstoši cilvēku. Bet tie padomju cilvēki, kuri gāja bojā Buhenvalde, Dahavā, Zaksenhauzenā, Osvencimā, Treblinkā un citās fašistu nometnēs Rietumeiropā arī ir kritušie Lielā Tēvijas karā.

Vesturnieki tagad strādā pie tā, lai paliktu aizvien mazāk «balto plankumu». Tie ir netikai noklusētās vai «uzspodrūnātās» vietas, bet arī gaužām maz vai pavisam neizpētītās. Piemēram, neviens vēl īsti nespēj pateikt, cik gāja bojā padomju karavīru 1941. un 1942. gados

Pēc padomju preses materiāliem

Ar cirvi pret tanku

Kad hitleriešu karapūļi uzbruka mūsu zemi, fašisti naglotais zābaks jau bija pārstaigājis veselu virkni Eiropas valstu. Daudzas citas savākt bija kļuvušas par hitleriskās Vācijas sabiedrotajām. Tas un propagandas mašīna bija izaudzinājušas fašistu armiju par neuzvaramu. Viņi kļaigāja par «Blitzkriegu». Pieci ar pusi miljoni vīru, bruņotu līdz zobiem, ar kauju pieredzi, pārgāja PSRS robežu. Tiem preti stājās PSRS bruņotie spēki — 4,2 miljoni cilvēku.

Kara pirmajās dienās fašisti ātri virzījās uz priekšu. Pēc dažām dienām tie bija sasniegusi jau mūsu novadu. Sarkanās Armijas daļas, ciešot smagus zaudējumus, atkāpās ar asīsīnām kaujām. Bet arī šajā laikā, kad viegli varēja noticēt fašistu propagandai un padoties viņu pārspēkam, iebrucejū ūzlasti bai, bija daudz drosminieku, ko nespēja maldināt ne propaganda, ne arī ienaidnieka veiksmes, kuri līdz dzīpēdējam elpas viltīnam līdz pedējai asins lāsei cīnījās. Viņu upuri nav veltīgi.

Pirms pāris gadiem presē parādījās publikācija par kādu varoņdarbu kara sākumā mūsu novadā. Tā vēstīja, ka kādā no kaujām netālu no Rušonas ezera tīcīs sašauts padomju tanks. Viens no tā apkalpes locekļiem satvēris cirvi un droši devies preti ienaidnieka tankam. Pieķuvīs klāt, uzrāpies augšā un ar cirvi saliecis stobru. Tanks bijis pieveikts.

Droši vien ne tikai šīs varoņdarbs veikts mūsu novadā kara pirmajās dienās. Mēs daudz zinām par atbrīvošanas cīnām, jo tām veltīts daudz literatūras. Pie mums viesojušies arī paši šo cīnu dalībnieki, bet, lūk, 1941. gada vasara sākumā sevi «balto plankumus».

Pirms gadiem desmit netālu

no Aglonas dzelzceļa stacijas pie dzelzbetona konstrukciju poligonā karjera ceļā malā pirmo reizi pamanīju plāksni, kura vēstīja par kādu tanku kauju jūnijā. Tad šīs uzraksts izbālēja, bija redzama tikai plāksne. Nu atkal kāds ar nedrošu roku uzvilcis burtus un lasām, ka te 1941. gada jūnijā Ivans Sereda viens pats cīnījies ar fašistu tanku un par drošību bu viņam piešķirts Padomju Savienības Varonības nosaukums.

Sīs skopais uzraksts lika atcerēties to publikāciju presē. Varbūt ne pie Rušonas ezera, bet tiesītur, kur vāstā plāksnes, padomju karavīrs nenobījās ar bruņotā fašistu tanka, tikpat kā kailām rokām pieveica «braucošo ciektoski?» 1985. gada iznākušajā Francā Justa grāmatā «Nemirstīgā» sniegtas ziņas par 95 Padomju Savienības Vāroniem, kuri uz visiem laikiem palikuši mūsu mazās Latvijas zemē. Daudzās pilsētās un citās apdzīvotās vietās viņiem uz kapiem uzcīti piemiņas obeliski un piemiņķi. Lielā daļa Vāroņa nosaukumu izpelni jās tiesīkaujās mūsu republikas teritorijā. Bet varbūt ka Ivans Sereda bija pirmais, kuram piešķirts šīs nosaukums?

Ne tikai I. Seredas varoņdarbs prasās būt izpēti tam, ieņemt pienācīgu vietu rajona vēsturē, bet arī citi notikumi. Te plašās darbalauks ir gan mūsu topošā muzeja darbiniekiem, gan jaunajiem izlūkiem, gan skolotājiem, kuri nodarbojas ar novadpētniecību. Bet vispirms gribētos, lai paugurā pie Preiļu—Aglonas ceļa tūlīt aiz karjera, kur tagad stāv plāksne, pacelto kāpi-tālāku piemiņas zīme. Saulē, lietos un vējos uzraksts atkal nobālēs, izzudi. Tā uz visiem laikiem var pazuīdēt piemiņu.

A. MEZMALIS

Par Lielo Tēvijas karu sakrītīs daudz grāmatu, plaši atspoguļota tā vēsture, publicētis bagāti gs memuāru klāsts. Tomēr tēma itin nemaz nav izsmelta. Notikumu atspoguļošana turpinās, dažus no tiem vēsturnieki apskata savādākā gaismā, no mūsu šodienas atklāti bas pozīcijām.

PSRS Zinātņu akadēmijas akadēmīkis A. Samsonovs uz jautājumu: «Vai neveiksmes kara sākumā bija neizbēgamas?», atbild, ka objekti tie iemesli vēsturiskajā literatūrā formulēti pareizi, taču bija arī ne mazāk nopietni subjekti tie cēloņi, tajā skaitā uzbrukuma terminā nepareiza noteikšana. Kara neizbēgumā ba bija acī mīrzēzama, jo vermahts savu karaspēku pie PSRS robežām koncentrēja ilgi

un plānveidīgi. Taču J. Stalins, saprāzdams, ka vēl neesam gatavi karam, lika noticēt, ka tā sākumā ir vēl novilcīnāms. Taču arī tad, kad kļuva acīm redzams, ka tūlīt uzbrucks hitlerieši, viņš vēl nedeva pavēli par mobilizāciju. Nedeva arī pavēli turēt kaujas gatavībā karaspēka daļas rietumu pierobežā, tāpēc tām uzbrukums tik tiešām bija negaidīts.

Tālak zinātnieks analizē 1942. gada vasaras notikumus. Atkāpās dienvidu virzienā — Kaukāzā un līdz Volgai — nebija vajadzīga, J. Stalins atkal pārrēķinājās domādams, ka Vācija galveno triecienu

rietumu frontē — tā deva dienvidrietumos un pārrāva mūsu aizsardzības līniju. Hitlerieši bija izstrādājuši dezinformācijas plānu «Kremlis» un tas lielā mērā viņiem izdevās. Tāpat kā izplatīt dezinformāciju, ka Tuhačevskis, Jakirs, Uborevičs ir nodevejī.

Kara laikā visiem karojosuļiem tika izvirzīta prasība: ja esī nokļuvi bezceri gāstāvokli, tad jāizvēlas nāve, nevis gūsts. Krist gūstā bija vislielākais ne gods, pret tim, kas pabijuši gūstā, izturējās ar lielu neuzticību. Un tomēr bija tā, ka ielenkumā nokļuva veselas armijas.

1942. gada 28. jūlijā tika izdots Augstākā Virspavēlnieka

Lopkopības fermu skate

(Sākums 1. lpp.)

govju, arī tikai dažas jau dod augstu procentu.

Ganibū kopšana un ekspluatācija saimniecībā visos rādītājos novērtēta ar augstāko punktu skaitu. Tam nav gadījuma raksturs, jo nopletni strādājis gan agronomiskais dienests, gan mehanizatori, ražošanas iecirkņu priekšnieki un viņu palīgi. Platības savlaicīgi virsmeslotas un apkoptas, salaboti ceļi un žogi. Organizēta govju dzirdināšana, pielieto elektriskos nozogojumus.

Taču vasaras mēnešos svarīgi, lai kārtībā būtu arī fermas, to apkārtne. Un te mums, izrādās, ir jo plašs darba laiks. Neapmierina sanitārais stāvoklis gan lopu kūtis, gan paligtelpas, piena lauku tīrība. Būsim uzmanīgāki un vērigāki pret savu apkārtni, jo tās stāvoklis ir daja no mūsu darba kulturas, no mums pašiem.

Darbs ganāmpulka atražošānā saimniecībā novērtēts pozitīvi — visos rādītājos ir maksimālais punktu skaits. Esam ie-mācījušies apliekt ar vismazākajiem tēliniem, tos saglabāt, arī jau ar lielākiem dzīvniekiem, kuri ieskaitīti ganāmpulka atražošanas un nobarošanas grupās. Lielopu atbīrums samazinājies par četriem procentiem. Nebija iebildumu arī pret to, kā saimniecībā organizēta teju lechināšana, kā mēs tās apzīmējam, kā esam panākuši grupu izlīdzinātību. Tomēr mums vēl jāpielērāda maizo tēlinu saglabāšanā. Nav pārvietojamo mājiņu, kur tos izmītināt ganibās. Saimniecībā kopīgiem spēkiem jāpādomā, lai mums būtu pietiekami daudz pārvietojamo slaukšanas iekārtu. Komplektā ar tām tad arī būtu iekārtojamas teju mājinās,

ko reizē varētu pārvietot no vienas vietas uz citu. Ganibās turētie teļi ir veselīgi, labāk attīstās, mājinās tie pasargāti no nokrišņiem.

Pārvietojamo slaukšanas iekārtu izmantošana dotu vēl arī tādu labumu, ka mēs varētu pie-nācīgāk izdezinificēt lopu mītnes, tātad, efektīvāk cīnīties pret saslimīstību, ko izplata mikrobi. Tagad ir tā, ka dezošķidrumi vēl nav paspējuši iedarboties, bet govis jādzēn mītnēs uz slaukšanu un šie šķidrumi jā-mazgā nost.

Nopietns darba laiks, kuram jāvelta vairāk uzmanības, ir mūsu cūkkopības komplekss. Un galvenais, kas te vajadzīgs, ir strādājošo darba apstākļu uzlabošana, lielākas vērības piegriešana sociālajām un kultūras vajadzībām. Par vienu no neatliekamajiem uzdevumiem kļuvusi lopbarības sagatavošanas virtutes rekonstrukcija un paplašināšana. Ferma pēdējos gados augusi, palielināta tās jāuda, taču šīs mezglis palicis bez izmaiņām. Kā pozitīva parādība jāatlīzmē tas, ka vairs cūku ganāmpulks pa vasaru uzturas ganibās, svaiga gaisā, bauda sauli, bet jādara arī citi pasākumi, lai palielinātu sīvēnu ieguvī. Pirmā pugsoda plānu novietnes kolektīvs neizpildīja. Tātad, visas cerības tagad ir uz otro.

Vairāk uzmanības mums jāvelta darba drošības un uguns-aizsardzības tehnikas uzlabošanai.

Skate atzīmēts, ka labs stāvoklis mūsu piena laboratorijās, kas iekārtotas fermās. Tas ir atsaucies arī uz piena kvalitāti, kas ievērojami cēlūs pēdējā laikā. Irēna NORKARKE, kolhoza «Krasnij Oktjabr» galvenā zootehnike



Vija Conka ir viena no tām jaunajām, kas lopkopīju saimē ienākušas nesen, bet jau paspējušas parādīt, ka ir teicamas darba darītājas. Vinas galvenās iepāsības — vienkāršība, strādīgums, augsta pienākuma apziņa. Viņa aprūpē 43 govis un

piecos mēnešos kopš gada sākuma vidēji izslaukus pa 2628 kilogramiem piena. Tas ir otrs labākais rezultāts Baibu fermā pēc Zinaida Trofimovas. Bet visā agrofirmas kolhozā «Krasnij Oktjabr» Vija ir četrpadsmitā. Tas nav slikti starp turpat

četriem desmitiem slaucēju. Vija ar vīru un mazo meitīnu pavisam nesen pārcēlusies uz dzīvi saimniecības palīgiemātā Pieņinos. Te netālu ezers, krāsna daba. Arī labi kaimiņi. Attēlā: jaunā slaucēja V. Conka

LIGO!

LIGO!

LIGO!

LIGO!

LIGO!

LIGO!

LIGO!

LIGO!



Labākā titulu šā gada piecos mēnešos izcīnījusi Duntišku ferma. Diedādami gani gāja, Dziedādmas raibas; Tiem jau visiem labi klājas, Slaučējam tik nava valas. Ligo!

Daudzus darbus šogad pasākušas celtnieku brigādes, lieli to uzdevumi.

Viri, viri, kas par vīriem, Dīzenbrangi ozoldēli. Lielus darbus strādā tūri, Paliek stalti, paliek celi. Ligo!

Ar panākumiem strādā agrofirmas rūpnieku kolektīvi, nemdamī labu paraugu no siera ražotājiem. Tiesa, Jānu stiers tas nav, bet arī Baltijas siers ar citu kolhozu līdzdalību pēdējā laikā kļūst labāks. Varbūt ka atgriezīsies arī slavenais «Cedars»?

Brangi rāva sanākušie Jānadēla kolektīvā: Nav vēl krietni izsvīduši, Precei nav vairs vietas brivas. Ligo!

No malu malām pienāk labas ziņas, ka rajona kolhozi, piemēram, «Sarkanā ausma», «Zelta vārpa» un vēl citi labprāt atbalstījuši ideju par kvalitātes uzlabošanu piena lopkopībā. Kolhozs «Vārkava» un vēl citi domā par linkopības uzlabošanu, vēl citi — lai labāk augtu kartupeļi. Tas nozīmē, ka vini ir norūpējušies par sadarbības ar agrofirmu nostiprināšanu. Lai labi klājas!

Atbalsis lai nošalc tālu: Mums jau kopā jādzēn vālu! Ligo!

Lai mums sokas saskanīgāk, Der tad uzsaukt: «Ligo! Ligo!»

Apligoja A. MEZMALIS

Kā Pūces vīri papardes ziedu meklēja

Vispirms daži vārdi par pāšām pūcēm. Meža putnam — par godu varbūt nosauktas tādējādi, ka agrāk visapkārt bijuši meži. Bet varbūt arī pirmajam ienācējam dzīvot bijis užvārds Pūce. Kas to tagad tik smalki lai zina. Pat retais vairs atceras, kad te bija diezgan soļda sādža ar krietnu pulku viensētu. Tagad mežu vietā krūmi vien palikuši, bet no mājām saglabājušās trīs. Un vēl viens vien tušķīši. Tas nekādi never aiziet bojā, jo izmūrēts no tēsiem akmeniem. Tikai skaidu jumtā iegrāuzies laika zobs, to gadu no gada darījis caurspīdīgāku.

Bet viens ievērības cienīgs apstāklis tomēr saistīs ar Pūcēm: tās ir vidū ceļam starp cieņmatu un pilsētu. Un, lai visi zinātu, kas šī par vietu uzlikta autobusu pieturas zime ne ka citas ar uzrakstiem «Uz pieprasījumu» vai bez tādiem, bet gan kārtīga — «Pūces».

Ar «zaļo pūķi» arī te vairs

necikstējās, jo ko tu daudz tam vairs padarīsi, ja galva balta un rokas iemetēs trīcekļis. Kaut gan miežus piemāju dārziņos pēc veca ieraduma audzēja, un iekultūrā ražas ne tikai pietika vistām un gailem, bet palika pāri.

Un gadījās tā, ka tieši Aloizam Trīmalniekam bija šie pārpalikumi. Viņš atcerējās, ka apri apājs gadu skaitlis, kopš apnēmis savu tagadējo laulenī. Kad kurināja pirti, lai siltums velti neizķup atmosfērā, izklāja uz griestiem iesala maišeli.

Kas ir kaltējis, tas jāsama, bet kad samalts — jālej vīrsū karsts ūdens un jāpišeau apīni — tie taču arī vēl aug aiz klētinā pakša starp vecajām ābelemi.

Neviens zemnieks jau nav pie-dabujams pie tā, lai pa klusam viens pats tērētu savu brūkēto — jāsauc talkā kaimiņi. Tā kā tuvojās vasaras saulgrieži, tad nolēma pagaidīt līdz tiem.

Kā jau tas pieklājas Ligo va-

ku iegrūž sānos, un bailīgs čuksts:

— Rau, skaties, kas tur nāk!

— Nu ir ziepes! — atkal kāds nočukstēja. — Milicis!

Alois pakera mučeli, vīna tuvākais kaimiņ Jāzeps Sutra krūzi un kausu un, saliekūšies trijos likumus, joza uz veco šķūni. Vīniem pakal aizmetās arī Bērtulis Sondors.

Uz vietas palika sievišķi un mēni gaidīja, kas nu notiks.

— Labvakar! — sveicināja pienācējs un visi pazīna Aloiza dēladelu Aivaru, kurš atbraucis atvaļinājumā no dienesta.

— Kur tad vectētiņš?

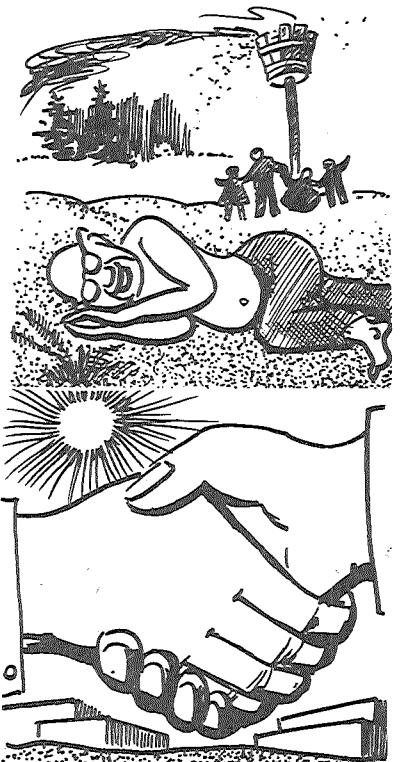
Nu tik attapa sievas un laida valja garo smejienu, ar rokām rādot uz šķūni:

— Aizskreja meklēt papar-des ziedu!

— Šķūni? — brīnījās kara-vīrs.

Vēl ilgi kolhozā atcerējas, kā Pūces vīri meklējuši papar-des ziedu.

A. FEIMANIS





Cēlās strēlnieks sarkanais...

Ir palaimējies tikties ar latviešu sarkanajiem strēlniekiem, klausīties viņus, kad gara acīm aiziet atmiņu tālēs, kad stāsta par bijušo, pārdzī voto, par tāliem notikumiem un biedriem cīnu laukos. Ir grūti vecos vīrus dabūt uz stāsti šanu. Bet, ja tas izdevies, jūti, kāds jauns brauļis bijis apveltīts nevien ar drosmi, izturi bu, bet arī atjautību. Tāds viņš parādās arī no skolēnu pierakstī tajām atmiņām, no atzītu rakstī tāju darbiem. Pārspēkam pretī tiek stādi ta prasme, notikumu gaitas paredzēšana, ienaidnieka trulajam naidam — veseli gs humors. Dzimtenes mīlestība, kur gaida darbs un līgava. Kādreiz grūti nošķirt, kur notikumu izklāstam ir legendas skanējums, kur skaudra patiesība — viss ir izgājis cauri gadu pārbaudi-jumiem. Tagad to stāsta viens balts kā ābele, bet toreiz viņš bija nepieredzējis zēns, kas pirmo reizi nonācis gan tālā un nedzirdētā pusē, gan tik nepierastos apstākļos. Pirmo reizi dabujis izbaudi t ugunsKristības savas dzimtās Latvijas ierakumos, atturot vāciešu iebrukumu, un nu cīnās tālu prom no dzimtās malas.

Mēs esam daudz dzirdējuši par latviešu strēlnieku kara gaitām, kopīgajā cīnu grāmatā ir arī Preiļu ciema iedzīvotāja Pētera Daugavieša lappuses. Latviešu strēlnieku vārdi ir neizdzēšami revolūcijas karoga.

Pret Judeniču, Vrangelī un Deņikiņu, pret Mahno bandām

kaujas piedalījušies tie nedaudzē latviešu strēlnieki, kuri dzīvo mūsu rajonā. Maija nogalē, atzīmējot kongresa 70. gadadienu, kad viņi stingri un nelokāmi nostājās padomju pusē, kad likti pamati latviešu sarkano strēlnieku divi zījai, viņi tika godināti rajona kultūras namā, bija tikšanās partijas rajona komitejā. Kopā ar citiem bija arī mans tēvs Pēteris.

No viņa atmiņām saglabājušās dažas epizodes, par kurām gribu pastāstīt.

Savas karavīra gaitas tēvs sācis 1919. gadā kā ložmetēnieks latviešu strēlnieku divi zījas otrās brāģades piektajā pulkā. Kopā ar biedriem viņš cīnījies pie Kahovkas, Berislavas, gājis pāri Sīvašam un sturmējis Perekopu. Kara ceļus beidzis Eipatorijā.

Sodien gribas pateikties labvēlīgajam liktenim, ka viskritiskākās kaujas tas viņu pasargājis no lodes.

Kādreiz cīnījas karstumā saņemts uzdevums atnest ložmetējam ūdeni stobra dzesēšanai. Kad atgriežas pozīcijā, tā ir šāvipa saārdīta, nāvi gi veinots kauju biedrs, kritis zirgs.

Kādu citu reizi pārcelūsies pāri Dneprai Sofijevkas tuvumā, kur saimniekojis Vranelis. Viņu uzdevums bijis piesaistīt ienaidnieka daļas, atvilk tās no Kahovkas. Maskējoties paslēpušies plāšā nopļautā kviešu laukā zem statīniem. Parādījušies balto izlūki, kāds no karavīriem izšāvis. Pēc neilga laika sākusies īstāelle. Baltie šāvuši ar lielgalbaliem raidījuši kaujā lidmašīnas. Bet viņu trieciens bijis vērts pret citu objektu — noārdīts «ķēniņa» parks, kas atradies Dnepras krastā. sarkanie kviešu laukā palikuši neskarti.

Baltgvardu tanki pārvietojās ar sepiņu kilometru ātrumu stundā.

Tāda mašīna, kas sacēla milzu troksni, varēja netraucēti dragāt mūsu ierakumus. Kā uzveikt šo briesmu gārūcēju?

Izrakuši lielu bedri, labi nomaskējuši un tanks iekšā bijis gan. Saņemuši gūstā apkalpi. Tad paši izpēti juši trofeju — iemācījušies vadīt, atraduši vājās vietas, kā pret to cīnīties. Paši arī sākuši izmantot ienaidniekiem atkarotos tankus, vērsuši pret baltgvardiem.

Tā ar prasmi un izveicību tikuši iegūti vairāki tanki.

Pirms atgriešanās Latvijā strēlnieki Maskavā izteikuši vēlēšanos tikties ar V. I. Lenīnu. Saņemuši pozīti vu atbildi, un delegācija dažu cilvēku sastāvā, starp viņiem arī mans tēvs, ieradusies pie Vladimira Iljiča.

Lenīns viņus uzņēmis ļoti sirsnīgi, sasveicinājies, apsēdinājis un izprašnājis par kauju gaitām, ieteicis palikt Padomju Savienībā. Bet šie atbildējuši, ka gribot atgriezties savā dzimtājā pusē. Vadonis pateicies par baltgvardu padziļānu un teicis, ka strēlnieku varoņdarbus nedrīknot aizmirst. Viņš varbūtējo represiju gaidīt jumā pret strēlniekam teicis braukt atpakaļ uz Padomju Savienību.

Pārnācīs mājās, tēvs kopa zemi — to viņš milēja, sejā labi bu, audzēja ābeles, citus kokus, bites. Uz pusgraudu bagātākās saimniecībās audzēja linus. Kad iestājās kolhozā, bija linu posminieks un sēklu audzēšanas brigādes strādnieks.

Mūsu vecāki rūpējās par to, lai bērni mācītos. Mēs bijām seši un visi beidzām vidusskolas, vidējās speciālās mācību iestādes, bet trīs — arī augstskolas.

Bija grūti, bet spēku un izturību tēvs laikam bija smēlies, būdam strēlnieks.

Monika DAUGAVIETE,
Riebiņu vidusskolas skolotāja
Jāna SILICKA foto

Balsinis tālu skan...

Tās aizvadītajā sestdienā un svētdienā no Preiļiem izskanēja pāri visiem novadiem Daugavas labajā krastā no Ludzas un Krāslavas, līdz pat Rīgai un Valkai. Tajā pašā dienā Tukumā skanēja Daugavas kreisā krasta novadu dziesmas. Kā pie mums, tā arī tur bija sieviešu un vīru koru salidojums un tā vainagojums — skate, kā pie mums, tā arī tur otrajā dienā brīvdabas estrādi sali goja daudzbalsīgo koru skandinātās dziesmas.

Pagājuši turpat divi gadu desmiti kopīs iepriekšējā koru solidījuma. Mūsu pusē savus sasniegumus, kas gūti aizvadītajos gados, jaunas balsis demonstrēja trīs desmiti sieviešu un divi desmiti vīriešu koru, viņpus Daugavai — divdesmit pieci un piecpadsmit. Dienās, kad skanēja visa republika, klausītāji tikās ar trim jauniem tautas koriem — sieviešu «Liepu» un «Rūtu», vīriešu «Cēsim».

Sogad koru salidojums bija veltīts Lielā Oktobra Sociālistiskās revolūcijas 70. gadadienai

un notika II Vissavienības tautas daļārdes festivāla ietvaros.

Preiļos savas dziesmas skandēja 1985. gada republikas Dziesmu svētku laureāts Buldurus sovhoztechnikuma sieviešu koris «Bulduri» (dirigents V. Zeltkalns), tau-tavī rukoris «Tērvzeme» (galvenais dirigents H. Mednis), viru koris «Absolventi» (galvenais dirigents P. Kvelde), tautas vīru koris «Satezele», sieviešu koris «Car-nikava», «Zvejnieks», «Sigulda» un citi slaveni kolektīvi, kuri no mūsu kaimiņu rajoniem — Rēzeknes, Madonas, Ludzas un citi.

Pirmajā dienā ar divām dziesmām — obligāto izlozes un izvēles vīru kori skatē uzstājās kinoteātri, bet sieviešu — kultūras namā. Tad sekoja mēģinājumi uz estrādes parkā. Otrajā dienā svētkus estrādē ievadīja putēju orķestru un kapelu uzstāšanās, tad notika generāmēģinājums. Bet pēcpusdienu kori dziedāja Celtnieku, Kūsukova un Rēzeknes ielās. Svētki noslēdzās ar plašu krāsainu koncertu parka estrādē, kur kopīgajā skanējumā

savas balsis ievija arī mūsu kaimiņu republiku — Baltkrievijas un Lietuvas rajonu dziedātāji.

Koru un tautas koru meistarību abās Daugavas malās vērtēja autoritātēs žūrijas, ko vadīja republikā plāsi pazīstami mūzikai, republikas Dziesmu svētku virsdiženti, starptautisko konkursu vairākkārtējie laureāti Ausma Derkevica un Imants Cepītis, komponisti Valters Kaminskis un Agris Engelmanis, komisiju sastāvā bija pazi stami un jauni komponisti, bet jau paguvuši dot lielu ieguldījumu koru kultūras kopšanā, jaunu dziesmu radīšana, tautas dziesmu apdarēs.

Mūsu pašu rajona ievērojamākie mūzikas un kora dziesmas propagandētāji un spodrinātāji S. Oša un J. Teiāns bija par apvienoto koru vecākajiem. Bet A. Vucāns ne tikai bija lauku kapelu vecākais, bet uzstājās arī konkursā ar sieviešu koru, kurš visai skāni gi un moži izpildīja savu programmu kā pirmais savā grupā. Tādejādi uzdot augstu toni arī citiem.

Juris KAUSA

Saule rasas pilienā



Lai mums laba apetīte

Par to gādā agrofirmas ēdnīcu kolktīvi gan siera rūpnīcā, gan linu fabrikā, gan arī kolhoza ciematā Riebiņos. Te ir visplašākā pusdienotāja saime — nāk ciemata laudis, pusdienē pastāvīgi un daudzās sezonas strādnieki. Un visus ar smaidu sagaida jaunas darbinieces — ēdnīu izsniedzējas, pavāres, virtuves strādnieces. Kolhoza saime, kas ierodas ēdnīcā, ir liela: viņām sešām jāpabarot divi simti cilvēku. Tikai uz neilgu brīdi pa vasaras vidū tiek pārtraukta silto pusdienu piegāde strādājošajiem uz laukā, līdz labi bas plaujas sākumam — tad atkal darba klūst vairāk.

Ēdnīcas darbinieces māku gatavot garši gus ēdienus ieguvušas skolās, taču arī darbs viņām ir laba skola. Jo te viņām palaimējies iegūt prasīt gu un prasīt gu vadi tāju, labu speciālisti, kas aizrāvusies ar kulināriju, kas patī izgājusi krietnu dzīves skolu un macījusies pie ievērojamiem

meistariem — Emīliju Trūpu. Viņa jaunīgajām devī gu rōku nodod savu prasmi.

Kolhozā gatavotās pusdienas ir garši gas, kalorijām bagātas, porcijas — pietiekamas, lai cilvēki būtu labi pārēduši, izmaksā ietēti — sešdesmit kapeikas. Ar ēdnīcas darbu apmierināti visi. Pavāres cenšas izdomāt ko oriģinālu, lai iepriecinātu savus klientus.

Saimniecībā tiek domāts, lai laudis varētu uz ēdnīcu nākt arī brokasti s.

Attēlā: ēdnīcas darbinieces — tagadējās šefpavāre Skaidra Mūrniece, viņas aizvietotāja Marija Romanovska (tagad pārējusi uz citu darba vietu), Skaidrī te Gercāne un Anna Tuča.

Redaktors A. RĀNCĀNS

